

**Витяг з ПОЛІТИКИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА ЖИТЛОВА КОМПАНІЯ».**

затверджено рішенням наглядової ради 07.11.2023, протокол №32

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1. Політика внутрішнього контролю ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА ЖИТЛОВА КОМПАНІЯ» (далі – Політика) є внутрішнім нормативним документом ПрАТ «УКРФІНЖИТЛО»(далі -Товариство) що визначає:

- висвітлення основних цілей та принципів організації та моніторингу СВК,
- основні поняття, принципи та структуру СВК,
- контроль керівництва Товариства за ефективністю СВК для досягнення цілей внутрішнього контролю щодо забезпечення стабільності і безпечності діяльності Товариства та захисту інтересів акціонера, Товариства, контрагентів,
- основні принципи взаємодії між підрозділами Товариства з питань здійснення СВК, поділ функцій згідно з основними ВНД Товариства,
- загальні методи, структуру, заходи, суб'єкти СВК їх завдання, повноваження та відповідальність з питань організації СВК.

1.2. Ця Політика розроблена з урахуванням вимог:

- Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» зі змінами й доповненнями,
- Закону України «Про акціонерні товариства»,
- Закону України «Про запобігання корупції» зі змінами й доповненнями,
- Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»,
- Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»,
- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»,
- Закону України «Про публічні закупівлі»,
- Рекомендації щодо практики застосування законодавства з питань корпоративного управління, затвердженого рішенням НКЦПФР від 12.03.2020 №118,
- Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг затвердженого НБУ від 24.12.2021 №153 зі змінами,
- іншого законодавства та нормативно-правових актів України, КМУ, НБУ,
- Статуту Товариства,
- Принципів(кодексу) корпоративного управління ПрАТ «УКРФІНЖИТЛО»,
- Кодексу корпоративної етики ПрАТ «УКРФІНЖИТЛО»,
- Антикоруційної програми ПрАТ «УКРФІНЖИТЛО»

та інших внутрішніх нормативних документів Товариств, в т.ч. сфери ПВК/ФТ.

- В своїй діяльності Товариство керується законодавством України, нормативно-правовими актами КМУ, НБУ, НКЦПФР, інших регуляторів, Статутом ПрАТ «УКРФІНЖИТЛО», іншими внутрішніми нормативними та організаційно-розпорядними документами Товариства та Політикою.

1.3. Метою розроблення Політики є забезпечення ефективної організації та здійснення внутрішнього контролю, комплаєнсу, управління ризиками, внутрішнього аудиту, оптимізація управлінських процесів, забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених Товариством мети діяльності, цілей, дотримання виконавської дисципліни.

1.4. Внутрішній контроль є постійним процесом, що проводиться на всіх організаційних рівнях Товариства та інтегрований в поточну діяльність Товариства, яке інтегрує систему внутрішнього контролю в систему корпоративного управління Товариства шляхом створення відповідної організаційної структури Товариства та визначення у внутрішніх документах повноважень, підпорядкованості, підзвітності, опису та розподілу функціональних обов'язків осіб, які задіяні у функціонуванні СВК, їх відповідальності та порядку взаємодії.

1.5. Товариство створює комплексну, адекватну та ефективну СВК, що включає систему управління ризиками та внутрішній аудит, згідно з вимогами, установленими НБУ, КМУ, Мінекономіки.

1.6. У Товариства впроваджена Система внутрішнього контролю сфери ПВК/ФТ, що ґрунтується на розподілі обов'язків між підрозділами Товариства, крім функцій, які віднесено до виключної компетенції наглядової ради/правління/комітетів Товариства відповідно до законодавства України сфер і ПВК/ФТ, нормативно-правових актів НБУ та ВНД щодо здійснення фінансового моніторингу у Товаристві.

1.7. Ця політика є обов'язковою для виконання та дотримання усіма органами управління та контролю, підрозділами і керівниками/працівниками Товариства.

2. ПРИНЦИПИ ТА ЦІЛІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

2.1. СВК Товариства має забезпечувати досягнення стратегічних цілей, а саме досягнення операційних, інформаційних, комплаєнс-цілей діяльності Товариства, визначених у Стратегії розвитку Товариства та фінансовому плані.

2.1.1. Операційні цілі діяльності Товариства передбачають забезпечення спрямованості процедур контролю на ефективність управління активами, зобов'язаннями та позабалансовими позиціями Товариства з метою досягнення прибутковості діяльності, уникаючи або обмежуючи втрати унаслідок впливу негативних внутрішніх та зовнішніх факторів; здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях Товариства.

2.1.2. Інформаційні цілі діяльності Товариства передбачають забезпечення цілісності, повноти та достовірності фінансової, управлінської та іншої інформації, що використовується для ухвалення управлінських рішень; створення інформаційних потоків як за вертикаллю, так і за горизонталлю організаційної структури Товариства. Така інформація включає звітність Товариства з фінансових та нефінансових питань, що надається зовнішнім та внутрішнім користувачам.

2.1.3. Комплаєнс-цілі діяльності Товариства передбачають забезпечення організації діяльності Товариства з дотриманням Товариством та працівниками вимог законодавства України, нормативно-правових актів НБУ, регуляторів та внутрішніх документів.

Товариство визначає цілі СВК Товариства та за потреби цілі нижчого рівня (підцілі) цієї системи, які мають бути деталізованими, вимірюваними, досяжними, доречними, мати визначений термін досягнення та бути доведеними до відповідних працівників Товариства.

2.2. Товариство запроваджує СВК шляхом:

- 2.2.1. впровадження компонентів СВК, визначених в пункті 2.4. цієї Політики,
- 2.2.2. впровадження процедур та моніторингу внутрішнього контролю,
- 2.2.3. впровадження процедур внутрішнього аудиту, оцінки ефективності функціонування СВК підрозділом внутрішнього аудиту з метою надання правлінню та наглядовій раді об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо її вдосконалення.
- 2.2.4. побудови організаційної структури Товариства з урахуванням вимог системи внутрішнього контролю,
- 2.2.5. прийняття внутрішніх документів щодо СВК, та документів, які включають вимоги СВК,
- 2.2.6. планування діяльності,
- 2.2.7. контролю керівництвом Товариства за дотриманням законодавства України та внутрішніх процедур, координація управління комплаєнс ризиками підрозділом контролю (комплаєнс),
- 2.2.8. здійснення діяльності з урахуванням ризиків та контролю за функціонуванням системи управління ризиками, координації управління ризиками підрозділом управління ризиками, визначення найбільш ризикових сфер, завдань і функцій у діяльності Товариства, обміну інформацією,
- 2.2.9. чіткого розподілу обов'язків, функцій та повноважень між наглядовою радою та правлінням Товариства, а також між підрозділами Товариства.

Товариство зобов'язане після запровадження СВК забезпечувати її постійне та ефективне функціонування.

2.3. Товариство створює СВК з дотриманням таких ПРИНЦИПІВ:

2.3.1. Принцип усебічності та комплексності передбачає, що Товариство упровадило у свою діяльність кожен з п'яти компонентів СВК та забезпечує їх виконання, а процедури з внутрішнього контролю вбудовані в процеси Товариства на всіх організаційних рівнях, в т.ч. щодо операцій Товариства, переданих на договірній основі іншим особам на аутсорсинг/агентських договорів,

2.3.2. Принцип законності передбачає дотримання вимог законодавства,

- 2.3.3. **Принцип ефективності** встановлює, що заходи з внутрішнього контролю, що здійснюються в Товаристві, є дієвими та забезпечують досягнення Товариством визначених цілей діяльності,
- 2.3.4. **Принцип адекватності** передбачає, що система внутрішнього контролю Товариства відповідає особливостям його діяльності, уключаючи розмір, бізнес-модель, складність операцій, профіль ризику Товариства,
- 2.3.5. **Принцип об'єктивності** – прийняття управлінських рішень на підставі повної та достовірної інформації, що ґрунтується на документальних та фактичних даних і виключає вплив суб'єктивних факторів,
- 2.3.6. **Принцип обачності** встановлює, що Товариство забезпечує достатню впевненість керівників Товариства щодо досягнення цілей його діяльності, виходячи з консервативних припущень та беручи до уваги певну вірогідність помилкових суджень чи рішень керівників та/або працівників Товариства,
- 2.3.7. **Принцип ризик-орієнтованості** передбачає, що Товариство забезпечує організацію та функціонування СВК, ґрунтуючись на ризик-орієнтованому підході, що передбачає застосування більш поглиблених та частіших заходів з контролю до тих сфер діяльності Товариства, яким притаманні більші ризики,
- 2.3.8. **Принцип інтегрованості** встановлює, що процедури контролю є складовою частиною всіх процесів діяльності та корпоративного управління Товариством,
- 2.3.9. **Принцип завчасності(превентивності)** передбачає, що система внутрішнього контролю Товариства спроможна забезпечувати виявлення потенційно можливих загроз негативного впливу на діяльність Товариства раніше, ніж такі загрози фактично виникнуть та своєчасне здійснення заходів контролю для запобігання виникненню відхилень від установлених норм,
- 2.3.10. **Принцип відповідальності** – керівництво та працівники Товариства несуть відповідальність за свої рішення, дії та виконання завдань у рамках посадових обов'язків,
- 2.3.11. **Принцип незалежності** встановлює, що Товариство уникає обставин, що можуть становити загрозу для неупередженого виконання суб'єктами його системи внутрішнього контролю своїх функцій,
- 2.3.12. **Принцип безперервності** передбачає, що здійснення Товариством діяльності з внутрішнього контролю дає змогу на постійній основі та своєчасно попереджати, виявляти та усувати недоліки СВК; правила та заходи, спрямовані на досягнення визначеної мети, цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності Товариства, мінімізацію впливу ризиків, застосовуються постійно для своєчасного реагування на зміни, які стосуються діяльності Товариства,
- 2.3.13. **Принцип конфіденційності** встановлює, що Товариство не допускає розголошення інформації особам, у яких відсутні повноваження щодо її отримання,
- 2.3.14. **Принцип відкритості** – запровадження механізмів зворотного зв'язку та забезпечення необхідного ступеня прозорості під час проведення оцінки СВК,
- 2.3.15. **Принцип підвищення ефективності управління, доброчесності та професіоналізму** – навчання та підвищення кваліфікації працівників для досягнення очікуваного рівня якості роботи і поведінки працівників. Постійне та повсюдне лояльне ставлення до внутрішнього контролю, що підкріплюється затвердженням відповідних розпорядчих документів з питань етики, протидії шахрайству та корупції тощо.
- 2.4. СВК Товариства складається з таких КОМПОНЕНТІВ:**
- **контрольного середовища,**
 - **управління ризиками, притаманними діяльності Товариства, уключаючи компласнє-ризик та ризики ПВК/ФТ,**
 - **контрольної діяльності в Товариства,**
 - **контролю за інформаційними потоками та комунікаціями Товариства,**
 - **моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю Товариства.**
- 2.5. Товариство забезпечує наявність відповідних працівників, обладнання, програмного забезпечення, приміщень, що відповідають стратегії розвитку Товариства та встановленим регуляторними та контролюючими органами з метою належного функціонування СВК.
- 2.6. Товариство з метою досягнення цілей СВК залучає та сприяє розвитку компетентних осіб для виконання функцій та обов'язків, забезпечує наявність належного рівня кваліфікації працівників на всіх організаційних рівнях Товариства.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

3.1. СВК, як складова корпоративного управління та процес, що має бути впроваджений в усі процеси діяльності Товариства та корпоративного управління і має наступний вигляд:

3.2. Товариство використовує концепцію ризик-орієнтованого підходу до системи внутрішнього контролю, який базується на визначенні та моніторингу рівня ризику, що прийнятний для фінансових установ, передбачає передавання на всі рівні управління відповідальності за ідентифікацію ризику та їх оцінку.

3.3. Згідно з моделлю ризик-орієнтованого підходу, СВК **включає в себе такі складові:**

- прийнятність рівня ризику, який забезпечується СВК, у тому числі невідповідності законодавству;
- за кожним виявленим фактом невідповідності здійснюється аналіз вразливості СВК, інформується керівництво;
- висновки щодо ефективності контролю підтверджуються результатами діяльності Товариства;
- план дій/заходів готують підрозділи, зацікавлені у зменшенні ризику;
- відділ комплаєнс спільно з департаментом управління ризиками щоквартально готує підсумковий звіт щодо процедур контролю, у якому зазначаються основні проблеми, оцінку адекватності запропонованих дій, та здійснює щоквартальний контроль виконання плану дій/заходів;
- відділ внутрішнього аудиту щорічно здійснює оцінку ефективності СВК та при наявності відповідних рішень наглядової ради здійснює щоквартальний контроль виконання плану дій/заходів за результатами розгляду такої оцінки.

3.4. Товариство проваджує процедури контролю СВК:

3.4.1. **організаційно шляхом:**

- розподілу в межах організаційної структури Товариства повноважень, обов'язків та відповідальності щодо здійснення внутрішнього контролю між підрозділами, між керівниками та між працівниками Товариства. Підпорядкованість, обов'язки, права та відповідальність працівників визначаються в посадових інструкціях;
- упровадження необхідних контрольних процедур, обмежень, що забезпечують ефективне функціонування системи внутрішнього контролю;
- опису в положеннях про підрозділи та посадових інструкціях керівників/працівників Товариства; контрольних функцій, що здійснюються кожним з них;
- проведення регулярного оцінювання ризиків Товариства та заходів з контролю Товариства;
- забезпечення інформаційної безпеки та організації належного обміну інформацією;
- проведення моніторингу ефективності СВК, уключаючи оцінку її ефективності шляхом проведення перевірок підрозділом внутрішнього аудиту;

3.4.2. **методологічно шляхом опису СВК у внутрішніх документах**, уключаючи періодичність та строки виконання заходів з контролю, посадових осіб, на яких покладається контроль;

3.4.3. **технологічно шляхом** автоматизації процедур контролю в інформаційних системах Товариства з урахуванням судження Товариства щодо економічної доцільності автоматизації таких процедур;

3.4.4. Товариство установлює відповідні заходи з контролю у випадку передавання на договірній основі іншим особам здійснення функцій Товариства на регулярній основі з метою оптимізації витрат і процесів у Товариства (в т.ч. для агентів Товариства, аутсорсерів тощо)

3.5. СВК Товариства реалізується на кожному з організаційних рівнів Товариства: Товариство в цілому, орган, підрозділ, працівник.

3.6. Організаційна структура системи внутрішнього контролю (Додаток 1) Товариства будується таким чином, щоб чітко визначати обов'язки, повноваження, функції та відповідальність за напрямками проведення, оцінки та управління внутрішнім контролем, що передбачається у положеннях про колегіальні органи Товариства, про підрозділи та у контрактах/договорах членів наглядової ради, правління, посадових інструкціях працівників Товариства.

3.7. Наглядова рада та правління Товариства забезпечують розробку та затвердження положень про структурні підрозділи відповідно повноважень та підпорядкування таких підрозділів Товариства.

Наглядова рада забезпечує розробку та затвердження посадових інструкцій корпоративного секретаря, підрозділів контролю.

Правління Товариства забезпечує розробку та затвердження посадових інструкцій усіх інших працівників Товариства, при цьому передбачається повний опис усіх задач, функцій, обов'язків, відповідальності працівників.

3.8. Товариство забезпечує чіткий розподіл функцій, обов'язків і повноважень працівників підрозділів, які забезпечують функціонування **моделі трьох ліній захисту**, та про такий розподіл доводить до відома кожного працівника цих підрозділів під підпис, шляхом внесення інформації до посадових інструкцій керівників/працівників Товариства.

Крім того, ВНД Товариства - положення про процеси/бізнес-процеси/операції та технологічні карти/регламенти визначають розподіл обов'язків під час здійснення діяльності Товариства, в т.ч. по здійсненню внутрішнього контролю.

3.8.1. У разі наявності агентів, аутсорсерів та /або осіб що здійснюють операції Товариства за дорученням тощо в залежності від їх розміру, функцій та повноважень, якими вони наділені відповідно до внутрішніх документів/укладених угод/довіреності Товариства, відносяться Товариством до першої лінії внутрішнього контролю. **При цьому в обов'язковому порядку визначаються підрозділи/ посадові особи першої/другої лінії захисту, які забезпечують подальший контроль діяльності таких агентів/аутсорсерів та /або осіб що здійснюють операції Товариства за дорученням тощо.**

3.9. Ефективна СВК забезпечує належне функціонування моделі трьох ліній захисту ефективного управління ризиками з чітко визначеними сферами відповідальності за управління ризиками. Розподіл обов'язків між структурними підрозділами надавача фінансових послуг повинен базуватися на системі трьох ліній внутрішнього контролю, яка передбачає, що:

1) **до першої лінії внутрішнього контролю** відносяться бізнес-підрозділи, підрозділи підтримки діяльності, а також працівники бізнес-підрозділів та підрозділів підтримки діяльності Товариства.

Такі підрозділи ініціюють, здійснюють або відображають фінансові та господарські операції, приймають ризики у процесі своєї діяльності та несуть відповідальність за поточне управління ризиками, здійснюють заходи з контролю у межах своєї компетенції;

2) **до другої лінії внутрішнього контролю** належать структурні підрозділи/ особи, на яких покладено виконання функції з **управління ризиками, комплаєнс, уповноважений з антикорупційної діяльності, відповідальний працівник з фінансового моніторингу (у сфері ПВК /ФТ, може бути долучений до 1-ї лінії з окремих питань діяльності)**. Ці структурні підрозділи/особи забезпечують впевненість керівників/наглядової ради, правління, що здійснювані першою лінією внутрішнього контролю заходи з контролю та управління ризиками є ефективними, відповідають вимогам законодавства України та внутрішнім документам Товариства.

3) **до третьої лінії внутрішнього контролю** належить відділ внутрішнього аудиту, що здійснює оцінку ефективності діяльності першої та другої ліній внутрішнього контролю, загальну оцінку ефективності системи внутрішнього контролю з урахуванням вимог, установлених НБУ.

3.9.1. Суб'єкти першої лінії внутрішнього контролю Товариства, у межах компетенції:

- 1) здійснюють заходи з контролю, обов'язок із виконання яких передбачено у внутрішніх документах Товариства, на постійній основі та несуть відповідальність за їх належне і своєчасне виконання;
- 2) здійснюють оцінку ризиків, пов'язаних із їх діяльністю;
- 3) мають право ініціювати/брати участь у періодичній розробці/перегляді процесу внутрішнього контролю.

3.9.2. Суб'єкти другої лінії внутрішнього контролю Товариства:

- 1) беруть участь в обранні та визначенні правлінням видів контрольної діяльності;
- 2) консультують правління з питань розробки/перегляду внутрішніх документів, які визначають процес здійснення кожного з видів контрольної діяльності, та окремих процедур внутрішнього контролю;
- 3) здійснюють контроль та моніторинг виконання суб'єктами першої лінії внутрішнього контролю заходів з контролю;
- 4) здійснюють контроль за дотриманням вимог законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг, внутрішніх документів та процесів;
- 5) здійснюють контрольну діяльність над інформаційними системами і технологіями;
- 6) здійснюють контроль за внутрішніми документами та процесами, перевіряють відповідність внутрішніх документів Товариства законодавству України;
- 7) перевіряють відповідність здійснюваних суб'єктами першої лінії внутрішнього контролю заходів з контролю, внутрішнім документам Товариства;
- 8) здійснюють контрольну діяльність з недопущення конфлікту інтересів;
- 9) відповідають за належне та своєчасне інформування суб'єктів внутрішнього контролю щодо внутрішніх документів та внесених до них змін, які визначають процедури здійснення кожного з видів контрольної діяльності та окремих процедур внутрішнього контролю;
- 10) складають звіти, у межах компетенції, щодо реалізації контрольної діяльності/моніторингу, які мають бути надані для оцінки та розгляду наглядовій раді та правлінню (за потреби).

3.9.3. Суб'єкти третьої лінії внутрішнього контролю Товариства :

- 1) забезпечують впевненість вищого органу управління у тому, що обрані та визначені у внутрішніх документах Товариства заходи з контролю належним чином регламентовані, виконуються уповноваженими суб'єктами внутрішнього контролю, відповідають цілям Товариства, є ефективними та достатніми для їх реалізації, шляхом проведення внутрішнього аудиту, складення звітів та подання їх на розгляд наглядової ради та для ознайомлення правлінню Товариства;
- 2) надають пропозиції з питань розробки/перегляду процесу здійснення заходів з контролю та/або окремих процедур внутрішнього контролю.

3.10. Товариство як суб'єкт первинного фінансового моніторингу організовує внутрішній контроль у сфері ПБК/ФТ що забезпечує належне функціонування моделі трьох ліній захисту

ефективного управління ПВК/ФТ з чітко визначеними сферами відповідальності між підрозділами Товариства (Додаток 2).

Основні підходи щодо управління ризиками ВК/ФТ та побудови внутрішнього контролю сфери ПВК/ФТ описуються у внутрішніх нормативних документах Товариства сфери ПВК/ФТ.

3.11. Організація та здійснення внутрішнього контролю забезпечується шляхом:

3.11.1. розроблення та затвердження керівництвом у межах їх повноважень внутрішніх документів (наказів, доручень, положень, посадових інструкцій тощо), спрямованих на належне функціонування СВК;

3.11.2. планування діяльності Товариства (визначення пріоритетних напрямів роботи, закріплення цих напрямів за відповідальними самостійними структурними підрозділами), контролю за виконанням планів роботи та звітування про виконання планів, завдань і функцій, виявлення та оцінки ризиків, що виникають під час виконання завдань і функцій;

3.11.3. координації управління ризиками Департаментом управління ризиками, визначення найбільш ризикових сфер, завдань і функцій у діяльності Товариства, обміну інформацією,

3.11.4. оцінки ефективності функціонування СВК підрозділом внутрішнього аудиту в межах повноважень, визначених актами законодавства та організаційно-розпорядчими документами, з метою надання правління та наглядовій раді об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо її вдосконалення.

3.12. Підтвердженням належного функціонування моделі трьох ліній захисту СВК є:

3.12.1. наявність Товариства дієвої організаційної структури;

3.12.2. здійснення контролю за функціонуванням СВК наглядовою радою та правлінням Товариства;

3.12.3. наявність у Товариства затверджених внутрішніх документів щодо питань, врегулювання яких є обов'язковим у відповідності до вимог законодавства та їх відповідність вимогам законодавства України. Товариство визначає у ВНД процедури та заходи з контролю, які застосовуються підрозділами кожної з трьох ліній захисту;

3.12.4. своєчасне та належне виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, звітування та пом'якшення **за всіма видами ризиків**;

3.12.5. відповідність діяльності Товариства законодавству України, нормативно-правовим актам Національного Товариства, а також внутрішнім документам Товариства (політиці, процедурам, рішенням органів управління Товариства), в т.ч. у сфері ПВК/ФТ;

3.12.6. надійність інформаційних технологій, управлінських і облікових процесів, що базуються на чіткому визначенні обов'язків, розподілі повноважень і підзвітності;

3.12.7. обачливе (обережне) ведення фінансової діяльності Товариства, уключаючи збереження активів та інвестицій Товариства;

3.12.8. здійснення у Товаристві контрольних заходів, обов'язковість яких передбачена внутрішніми документами Товариства та законодавством України;

3.12.9. наявність у Товариства процедур контролю, що включають своєчасну фіксацію та аналіз виявлених недоліків системи внутрішнього контролю та обставин, що їх зумовили, звітування щодо виявлених недоліків, ужиття своєчасних та адекватних заходів щодо усунення виявлених недоліків;

3.12.10. результати проведеного внутрішнього аудиту поточної діяльності Товариства.

4. КОНТРОЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ. ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ СВК

4.1. Наглядова рада та правління Товариства забезпечують створення та функціонування контрольного середовища як компонента СВК в Товаристві.

4.2. Товариство забезпечує **належне функціонування контрольного середовища** Товариства, що передбачає:

4.2.1. розуміння ризиків, на які може наражатися Товариство, та забезпечення впровадження, розвитку та інтеграції СВК в систему корпоративного управління Товариства;

4.2.2. забезпечення розподілу повноважень і відповідальності між колегіальними органами, між підрозділами та між окремими працівниками Товариства й уникнення конфлікту інтересів;

4.2.3. усвідомлення та розуміння кожним працівником Товариства своєї ролі в забезпеченні функціонування СВК;

4.2.4. забезпечення наглядовою радою та товариством розвитку культури контролю;

4.2.5. забезпечення відповідності діяльності працівників Товариства встановленій у Товаристві культурі контролю.

4.3. СУБ'ЄКТАМИ СВК Товариства є:

- 4.3.1. Загальні збори акціонерів(АКЦІОНЕР);
- 4.3.2. Наглядова рада Товариства, комітети наглядової ради;
- 4.3.3. Відділ внутрішнього аудиту;
- 4.3.4. Департамент управління ризиків
- 4.3.5. Відділ комплаєнс;
- 4.3.6. Правління Товариства, комітети правління;
- 4.3.7. Уповноважений з антикорупційної діяльності;
- 4.3.8. Відповідальний працівник з проведення фінансового моніторингу, Відділ проведення фінансового моніторингу;
- 4.3.9. Фінансовий департамент;
- 4.3.10. Головний бухгалтер;
- 4.3.11. бізнес-підрозділи, підрозділи підтримки (в т.ч. ризик-координатори);
- 4.3.12. керівники та працівники Товариства, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами Товариства(положеннями, технологічними картами, регламентами, посадовими інструкціями, положеннями про структурні підрозділи Товариства, рішеннями колегіальних органів та керівництва Товариства, в т.ч. ризик-координатори.) та не входять до складу органів та підрозділів Товариства, перелічених у пункті 4.3 Політики.

4.4. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ/АКЦІОНЕР забезпечують функціонування СВК в частині затвердження статутних документів Товариства, обрання членів наглядової ради Товариства, затвердження річних результатів діяльності (включаючи річні звіти, звіти про винагороду наглядової ради Товариства та правління Товариства).

4.5. НАГЛЯДОВА РАДА ТОВАРИСТВА, в т.ч. її комітети, забезпечує функціонування СВК та здійснює контроль за її ефективністю в межах повноважень, наданих законодавством, статутом та внутрішніми документами Товариства.

Наглядова рада Товариства забезпечує функціонування СВК шляхом:

4.5.1. погодження організаційної структури СВК Товариства уключаючи структури підрозділів з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), внутрішнього аудиту та порядку їх підпорядкування та звітування наглядовій раді, а також порядку звітування та взаємодії цих підрозділів з правлінням Товариства; визначення та погодження організаційної структури Товариства;

4.5.2. визначення порядку обрання та припинення повноважень Голови та членів правління Товариства, призначення та звільнення керівників підрозділів управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), внутрішнього аудиту;

4.5.3. розгляду питань організації внутрішнього контролю та заходів щодо підвищення його ефективності та результатів моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю, **проведеного підрозділами другої та третьої лінії захисту внутрішнього контролю,** в т.ч. ефективності процедур внутрішнього контролю сфери ПБК/ФТ;

4.5.4. забезпечення функціонування та контролю за ефективністю системи управління ризиками;

4.5.5. затвердження внутрішніх документів з організації та функціонування корпоративного управління, СВК, системи управління ризиками, що підлягають затвердженню наглядовою радою відповідно до вимог законодавства України та Статуту Товариства;

4.5.6. розгляду звітів за результатами внутрішніх та зовнішніх аудитів та звітності відділу внутрішнього аудиту щодо ефективності функціонування СВК, достатності та ефективності систем управління ризиками, відповідності цих систем видам та обсягам здійснюваних операцій, та прийняття відповідних управлінських рішень;

4.5.7. контролю за діяльністю правління Товариства, підрозділів контролю, оцінки їх діяльності;

4.5.8. розгляду зауважень та рекомендацій НБУ, інших органів державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства;

4.5.9. прийняття рішення про здійснення заходів щодо усунення/мінімізації порушень/недоліків, виявлених у СВК уповноваженими суб'єктами другої та третьої лінії внутрішнього контролю, зовнішніми аудиторами та/або НБУ.

4.6. ВІДДІЛ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ здійснює перевірку й оцінку ефективності функціонування СВК, про результати яких інформує правління та звітує перед наглядовою радою

Товариства шляхом надання об'єктивних суджень, висновків і оцінок щодо достатності та ефективності її функціонування.

Оцінка ефективності СВК надається відділом внутрішнього аудиту за результатами проведених перевірок протягом звітного періоду.

4.7. ДЕПАРТАМЕНТ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА ВІДДІЛ КОМПЛАЄНС з метою організації СВК:

4.7.1. здійснюють операційні процедури з провадження внутрішнього контролю в Товариства;

4.7.2. здійснюють постійний моніторинг ефективності процедур контролю СВК;

4.7.3. розробляють, впроваджують та виконують процедури оцінки та управління ризиками Товариства, в межах своїх повноважень;

4.7.4. забезпечують функціонування СВК у відповідності до внутрішніх нормативних та організаційно-розпорядчих документів Товариства щодо системи внутрішнього контролю по задачах/функціях підрозділів, забезпечують якісне проведення попереднього, поточного, подальшого контролю за власною діяльністю та своєчасне звітування щодо системи внутрішнього контролю по системі Товариства;

4.7.5. виконують визначені наглядовою радою функції з організації СВК;

4.7.6. за результатами моніторингу ефективності функціонування СВК та прийнятих керівництвом рішень, контролюють виконання планів заходів за матеріалами такого контролю та підготовка управлінської звітності наглядовій раді та правлінню щодо виконання таких планів заходів (**Додаток 5, 6**);

4.7.7. забезпечують організацію повторних перевірок якості надання внутрішньої звітності структурних підрозділів у разі наявності у них систематичних порушень або тривалого часу відсутності даних щодо недоліків;

4.7.8. приймають участь у службових розслідуваннях, ініційованих за результатами проведення внутрішнього контролю;

4.7.9. здійснюють аналіз даних перевірок відділу внутрішнього аудиту, зовнішніх аудиторів та державних органів з метою покращення ефективності системи внутрішнього контролю в Товариства;

4.7.10. здійснюють експертизи внутрішніх нормативних документів (положення, технологічні карти/регламенти операцій, паспорти продуктів, в т.ч. по нових продуктах/значних змінах в діяльності Товариства тощо) щодо передбачених процедур внутрішнього контролю, відповідності їх політикам внутрішнього контролю Товариства та законодавству України і нормативно-правовим актам НБУ;

4.7.11. підтверджують рівень оцінок операційних, комплаєнс-ризиків, в т.ч. ризику конфлікту інтересів, корупційних ризиків, інших ризиків та ефективності контрольних процедур при створенні **нових продуктів/значних змін в діяльності Товариства**, підтверджують оцінки можливого впливу на СВК нових напрямів діяльності/бізнес-процесів/ продуктів/аутсорсерів, змін у поточних напрямках діяльності Товариства;

4.7.12. надають консультації працівникам Товариства щодо організації СВК та спільно з уповноваженими працівниками Товариства організують процеси навчання з питань внутрішнього контролю;

4.7.13. **ДЕПАРТАМЕНТ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ГОЛОВНИЙ РИЗИК-МЕНЕДЖЕР:**

4.7.13.1. забезпечує своєчасне виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, пом'якшення та звітування щодо суттєвих ризиків,

4.7.13.2. виконує функції щодо відповідності процедур та видів внутрішнього контролю ризикам Товариства,

4.7.13.3. забезпечує моніторинг та попередження порушень показників ризик- апетиту та лімітів ризику, контролює наближення показників ризиків до ризик-апетиту та лімітів ризику та ініціює вжиття заходів для попередження їх порушень,

4.7.13.4. як 2-га лінія захисту СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ та 2-га лінія захисту СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ в межах виконання функцій незалежного контролю другої лінії захисту здійснює загальний експертний контроль дотримання ризик-апетиту до ризиків ВК/ФТ та впливу останніх на економічні нормативи та капітал Товариства.

4.7.14. **ВІДДІЛ КОМПЛАЄНС, ГОЛОВНИЙ КОМПЛАЄНС-МЕНЕДЖЕР:**

4.7.14.1. забезпечує комплаєнс-контроль як 2-га лінія захисту СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ за дотриманням вимог законодавства у сфері запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансуванню тероризму та надає рекомендації за результатами такого контролю,

4.7.14.2. як 2-га лінія захисту СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ забезпечує комплаєнс-контроль за уникнення ризику конфлікту інтересів у сфері ПВК/ФТ,

4.7.14.3. та 2-га лінія захисту СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ здійснює загальний експертний контроль дотримання ризик-апетиту до ризиків ВК/ФТ, встановлених лімітів ризику та контроль розрахунку профілю ризиків ВК/ФТ,

4.7.14.4. в межах виконання функцій незалежного контролю другої лінії захисту здійснює:

1) моніторинг запроваджених процедур внутрішнього контролю відділом проведення фінансового моніторингу та першою лінією захисту у сфері ПВК/ФТ в частині забезпечення організації контролю за відповідністю діяльності Товариства вимогам законодавства ПВК/ФТ, нормативно-правових актів НБУ,

2) моніторинг запроваджених процедур з контролю та управління ризиками ВК/ФТ (комплаєнс-ризик фінансового моніторингу) Товариства;

4.7.15. ВІДДІЛ КОМПЛАЄНС спільно з ДЕПАРТАМЕНТОМ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ:

➤ складають та надають періодичну управлінську звітність наглядовій раді та правлінню щодо результатів моніторингу ефективності процедур з контролю Товариства, підготовка та надання щоквартального звіту про порушення політики та процедур СВК, по матеріалах подальшого внутрішнього контролю, в т.ч. інформації про виявлені реалізовані ризики, недоліки СВК, причини їх виникнення, ймовірні наслідки, до яких можуть призвести ці недоліки, та пропозиції щодо підвищення ефективності процедур з контролю СВК Товариства,

➤ організують проведення Товариством щорічної самооцінки СВК, відповідності СВК цілям діяльності, розміру, видам діяльності Товариства, вимогам законодавства України, та складання управлінської звітності правлінню та наглядовій раді щодо результатів проведеної Товариством щорічної самостійної оцінки СВК,

➤ надають пропозиції керівництву Товариства та працівникам щодо покращення процедур з контролю СВК, якості проведення внутрішнього контролю.

4.8. ПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА, і т.ч. його комітети/комісії, здійснюють поточне управління СВК та підпорядкованими суб'єктами СВК, забезпечують організацію СВК.

ПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА забезпечує виконання рішень наглядової ради щодо забезпечення організації та функціонування системи внутрішнього контролю з питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Товариства:

4.8.1. забезпечує діяльність Товариства, спрямовану на належне функціонування системи внутрішнього контролю;

4.8.2. забезпечує функціонування інформаційних систем, що забезпечують здійснення внутрішнього контролю;

4.8.3. забезпечує суб'єктів першої-третьої ліній внутрішнього контролю ресурсами, необхідними для належного виконання повноважень;

4.8.4. здійснює поточне управління діяльністю суб'єктів першої ліній внутрішнього контролю;

4.8.5. розглядає та оцінює результати здійснення внутрішнього контролю, інформацію про виявлені у системі внутрішнього контролю порушення/недоліки;

4.8.6. приймає рішення про здійснення заходів щодо усунення/мінімізації порушень/недоліків, виявлених у СВК уповноваженими суб'єктами першої та другої ліній внутрішнього контролю, за необхідності - зовнішніми аудиторам та/або НБУ;

4.8.7. здійснює поточний контроль за виконанням рішень про застосування заходів усунення/мінімізації порушень/недоліків, виявлених у СВК уповноваженими суб'єктами першої-третьої ліній внутрішнього контролю, зовнішніми аудиторам та/або НБУ;

4.8.8. Правління Товариства має право делегувати свої функції з організації та функціонування СВК постійно діючим комітетам правління Товариства з метою підготовки пропозицій для прийняття правлінням своєчасних та адекватних управлінських рішень. Правління Товариства забезпечує контроль за виконанням делегованих функцій та залишається відповідальним за їх виконання.

4.9. УПОВНОВАЖЕНИЙ З АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

4.9.1. забезпечує заходи щодо створення та ефективного функціонування СВК за дотриманням вимог антикорупційного законодавства;

4.9.2. підготовка та надання правлінню, наглядовій раді Товариства управлінської звітності, інформації щодо управління та оцінки корупційних ризиків;

4.9.3. спільно з відділом комплаєнс організація самооцінки корупційних ризиків,

4.9.4. в разі виявлення ситуацій, що потребують невідкладного інформування наглядової ради Товариства, голови правління, відділу комплаєнс – уповноважений повідомляє про це негайно, не пізніше наступного робочого дня;

4.9.5. забезпечує розроблення та впровадження внутрішніх документів щодо антикорупційної діяльності згідно з вимогами законодавства, нормативно-правових актів України та контроль їх дотримання;

4.9.6. забезпечує на постійній основі проведення заходів з підготовки, питань навчання по темі антикорупційної діяльності та підвищення кваліфікації працівників Товариства та працівників аутсорсерів /агентів Товариства.

4.10. ВІДДІЛ ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ, ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК:

4.10.1. забезпечує заходи щодо створення та ефективного функціонування внутрішньої системи запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансуванню тероризму;

4.10.2. відповідає за виявлення, ідентифікацію, оцінку, моніторинг, контроль та звітування щодо дії системи ПВК/ФТ, забезпечує управління ризиками ВК/ФТ, прозорість реалізації процесів ПВК/ФТ Товариства та у разі виявлення будь-яких фактів, що свідчать про наявність ризику ВК/ФТ у Товаристві, інформує правління та наглядову раду Товариства;

4.10.3. забезпечує заходи щодо створення та ефективного функціонування СВК за дотриманням вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ;

4.10.4. координує заходи з питань фінансового моніторингу між структурними підрозділами Товариства;

4.10.5. готує та надає правлінню Товариства/ управлінську звітність, інформацію щодо управління та оцінки ризиків ВК/ФТ (*за формами, порядком та періодичності надання*) (щодо поточних ризиків ВК/ФТ, притаманними діяльності Товариства (ризик-профілю Товариства), ризиками ВК/ФТ ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтами);

4.10.6. в разі виявлення ситуацій, що потребують невідкладного інформування наглядової ради Товариства, відділу комплаєнс – інформує про такі ситуації негайно, не пізніше наступного робочого дня;

4.10.7. забезпечує організацію контролю за дотриманням Товариством норм щодо своєчасності та достовірності статистичної звітності щодо ПВК/ФТ та управління ризиками ВК/ФТ;

4.10.8. забезпечує розроблення та впровадження внутрішніх документів системи ПВК/ФТ згідно з вимогами нормативно-правових актів НБУ та контроль їх дотримання;

4.10.9. забезпечує на постійній основі проведення заходів з підготовки персоналу, проведення навчання та підвищення кваліфікації працівників Товариства, працівників агентів Товариства з питань фінансового моніторингу.

4.11. ГОЛОВНИЙ БУХГАЛТЕР/КЕРІВНИКИ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ТОВАРИСТВА забезпечують відповідність завдань, що ставляться перед працівниками, їх функціональним обов'язкам, забезпечують контроль за виконанням підлеглими працівниками функцій, передбачених посадовими інструкціями та внутрішніми документами Товариства:

4.11.1. відповідають за організацію, впровадження та належне здійснення функціонального контролю, застосування необхідних та відповідних інструментів для забезпечення ефективності контрольного середовища у сфері своєї діяльності відповідно до вимог внутрішніх документів;

4.11.2. діють у межах своїх повноважень, виконують покладені на них правлінням обов'язки щодо внутрішнього контролю;

4.11.3. забезпечують чіткість, логічність і відповідність завдань задачам та функціональним обов'язкам, що ставляться перед підлеглими і забезпечують контроль виконання підлеглими своїх обов'язків, передбачених посадовими інструкціями;

4.11.4. сприяють впровадженню корпоративної культури управління та контролю ризиків серед своїх підлеглих;

4.11.5. забезпечують дотримання працівниками підпорядкованих їм підрозділів внутрішніх документів, що регулюють питання внутрішнього контролю в Товаристві, організації ефективної роботи стосовно своєчасного виявлення та усунення порушень;

4.11.6. розробляють плани заходів щодо усунення/мінімізації виявлених недоліків внутрішнього контролю, упровадження заходів з контролю (далі – плани заходів) та своєчасного їх подання на розгляд ради та/або правління Товариства відповідно до затверджених у Товаристві процедур розгляду таких планів заходів;

4.11.7. відповідають за своєчасне надання результатів моніторингу системи внутрішнього контролю, графіків виконання ВК, у разі їх складання по бізнес-процесах/операціях, де підрозділ є власником, відповідають за вжиття заходів щодо виправлення недоліків, виявлених при здійсненні внутрішнього контролю, надання інформації куратору бізнес-вертикалі (члену правління, в підпорядкуванні якого знаходяться, керівнику підрозділу, який допустив недоліки в діяльності та члену Правління -куратору підрозділу, який допустив недоліки в діяльності) для прийняття відповідних заходів з усунення недоліків;

4.11.8. відповідають за своєчасне надання управлінської звітності, в т.ч. довідок/актів/інформації подальшого внутрішнього контролю до відділу комплаєнс /департаменту управління ризиками.

4.12. КЕРІВНИКИ ПІДРОЗДІЛІВ, ЯКІ ЗАДІЯНІ В ОБСЛУГОВУВАННІ КЛІЄНТІВ забезпечують поточний контроль за наданням якісних і своєчасних послуг клієнтам Товариства, а в разі виникнення проблем, пов'язаних із неможливістю своєчасно здійснити фінансово-господарську операцію/послугу, організовують та контролюють процес усунення/розв'язання таких проблем, несуть відповідальність за проведення оцінки та виявлення ризиків процесу, власниками або учасниками якого вони є.

4.13. ПРАЦІВНИКИ ВСІХ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ:

4.13.1. відповідальні за здійснення внутрішнього контролю працівники Товариства несуть відповідальність за здійснення поточного та подальшого контролю в межах своїх повноважень, за послідовне накопичення та надання статистики про події /інциденти/проблеми, що були виявлені в результаті контролю проведення операцій та/або здійснення діяльності бізнес підрозділами Товариства;

4.13.2. повинні знати свої функціональні обов'язки; діяти у межах своїх повноважень, виконувати покладені на них правлінням обов'язки щодо внутрішнього контролю;

4.13.3. повинні проходити навчання, призначене/організоване Товариством із метою підвищення рівня кваліфікації у сфері внутрішнього контролю, порядок, умови та періодичність проведення якого визначає Товариство у своїх внутрішніх документах.

4.13.4. повинні бути ознайомлені під підпис зі своїми посадовими інструкціями, де зазначені функції/обов'язки проведення внутрішнього контролю і діяти в межах визначених повноважень;

4.13.5. забезпечують якісне, своєчасне виконання обов'язків, а також проводять поточний/подальший контроль виконаної роботи та, у разі виявлення помилки, повідомляють про це безпосереднього керівника. Мета – формування бази операційних подій, бази даних комплаєнс-ризиків, тощо які вплинули на якість, швидкість, своєчасність виконання їх функціональних обов'язків, для розробки заходів з недопущення появи цих проблем у майбутньому або мінімізації частоти їх виникнення.

4.14. КРИТЕРІЇ, ЩО СВДЧАТЬ про впровадження та функціонування контрольного середовища як компонента СВК Товариства, включають таке:

4.14.1. Наглядова рада здійснює нагляд за ефективним функціонуванням СВК;

4.14.2. Правління Товариства під контролем наглядової ради Товариства в межах своїх повноважень упроваджує процедури, повноваження та обов'язки щодо внутрішнього контролю на підпорядкованих організаційних рівнях Товариства;

4.14.3. Товариство розробляє, упроваджує та забезпечує дотримання керівниками та працівниками Товариства внутрішніх документів, спрямованих на створення та дотримання корпоративних цінностей, культури контролю;

4.14.4. Товариство залучає компетентних осіб з метою досягнення цілей діяльності Товариства, включаючи цілі СВК;

4.14.5. Товариство розвиває, підтримує та оцінює компетентність працівників Товариства та встановлює заходи щодо їх винагороди та стимулювання з метою досягнення цілей діяльності Товариства, включаючи цілі СВК.

5. ОЦІНКА РИЗИКІВ, ПРИТАМАННИХ ТОВАРИСТВУ

5.1. Товариство упроваджує оцінку ризиків як компонент СВК.

5.2. Товариство забезпечує впровадження та функціонування системи управління ризиками відповідно до вимог нормативно - правового акту НБУ з питань організації системи управління ризиками надавачів фінансових послуг.

5.3. Відділ внутрішнього аудиту оцінює ефективність системи управління ризиками Товариства відповідно до внутрішнього нормативного документу з питань внутрішнього аудиту.

5.4. КРИТЕРІЇ ЩО СВИДЧАТЬ про впровадження та функціонування системи управління ризиками як компонента СВК Товариства;

5.4.1. Товариством визначено цілі, що забезпечують ідентифікацію та оцінку ризиків його працівниками;

5.4.2. Товариство на всіх організаційних рівнях виявляє ризики, притаманні його діяльності, та визначає заходи щодо управління такими ризиками;

5.4.3. Товариство оцінює ризик вчинення шахрайських дій працівниками Товариства як перешкоди до досягнення встановлених цілей;

5.4.4. Товариство аналізує та враховує у своїй діяльності зміни у ринковому та регуляторному середовищі, які можуть суттєво вплинути на СВК.

6. КОНТРОЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

6.1. Товариство здійснює контрольну діяльність шляхом:

6.1.1. запровадження та виконання заходів з контролю щодо усіх процесів та на всіх організаційних рівнях;

6.1.2. розгляду звітів, підготовлених за результатами здійснення контрольних заходів.

6.2. Товариство **розробляє та контролює виконання внутрішніх документів, що встановлюють:**

6.2.1. види, періодичність та порядок здійснення заходів з контролю;

6.2.2. структурні підрозділи/працівників, відповідальних за проведення заходів з контролю;

6.2.3. види, періодичність та порядок підготовки звітності (управлінської, фінансової, статистичної, податкової);

6.2.4. періодичність та порядок розгляду звітів;

6.2.5. осіб/ органів управління Товариства, уповноважених здійснювати розгляд звітів.

6.3. Товариство здійснює заходи з контролю з метою запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства України та внутрішніх документів.

Товариство зобов'язане здійснювати внутрішній контроль за дотриманням законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг.

6.4. Товариство зобов'язане забезпечити розроблення, впровадження та застосування механізмів внутрішнього контролю при організації внутрішніх процесів, а також у разі залучення третіх осіб до надання та/або рекламування послуг, за умови дотримання законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг, та несе відповідальність за недотримання вимог такими особами.

6.5. Товариство має враховувати під час розробки та перегляду **контрольних заходів:**

6.5.1. зміни в ринковому середовищі та законодавстві України, включаючи зміни у законодавстві України про захист прав споживачів фінансових послуг;

6.5.2. адекватність установлених заходів з контролю щодо кожного з суттєвих видів ризиків, визначених у відповідності до нормативно-правового акту НБУ, що встановлює вимоги до організації системи управління ризиками;

6.5.3. ефективність застосованих у минулих періодах окремих видів заходів з контролю;

6.5.4. можливість моніторингу здійснення певного виду контролю.

6.6. СВК Товариства може включати здійснення різних видів заходів з контролю . Рівні СВК описуються в Додатку 9 до Політики.

6.7. Процедури контролю в Товариства включають щонайменше контроль:

6.7.1. що здійснюється керівниками Товариства та включає аналіз звітності, яка надається на регулярній основі або запитується згідно з окремо встановленими процедурами, про результати діяльності підрозділів Товариства з метою аналізу відповідності цих результатів установленим цілям діяльності Товариства;

6.7.2. що здійснюється керівниками підрозділів та включає аналіз звітів про результати діяльності відповідних підрозділів на щоденній/щотижневій/щомісячній основі;

6.7.3. за наданням доступу, що включає обмеження доступу до

➤ матеріальних цінностей (готівки, цінних паперів у документарній формі),

- приміщень Товариства,
- розподіл відповідальності за зберігання і використання цінностей,
- забезпечення охорони приміщень,
- проведення періодичних інвентаризацій,
- обмеження доступу до інформаційних систем, уключаючи санкціонування допуску до комп'ютерних програм та даних;

6.7.4. за дотриманням установлених лімітів на здійснення фінансових та господарських операцій та інших угод, що виконується шляхом отримання відповідних звітів та/або звіряння з даними первинних документів, інформаційних та інших систем Товариства;

6.7.5. за наданням дозволів та підтверджень на здійснення операцій, що включає встановлення порядку розподілу повноважень під час здійснення фінансових операцій та виконання інших угод;

6.7.6. за відповідністю відображення операцій, що включає контроль за дотриманням порядку здійснення операцій та виконанням інших угод, їх належним відображенням у бухгалтерському обліку, фінансовій та статистичній звітності, інформуванням керівників Товариства відповідного рівня про виявлені порушення, помилки і недоліки;

6.7.7. заходами контролю є сукупність управлінських дій, запроваджених у Товаристві, які здійснюються керівниками усіх рівнів та працівниками для впливу на ризики з метою досягнення Товариством визначених мети (місії), стратегічних та інших цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності в цілому або окремих питань;

6.7.8. заходи контролю/контрольні процедури здійснюються на всіх рівнях діяльності Товариства та містять правила і процедури контролю щодо всіх завдань, функцій, процесів та операцій, **найбільш типовими серед яких є:**

- 1) авторизація та підтвердження шляхом отримання дозволу відповідальних осіб на виконання операцій через процедуру візування, погодження та затвердження до їх фактичного виконання;
- 2) розподіл обов'язків та повноважень між працівниками, що зменшує ризик допущення помилок, втрат, порушень та протиправних дій;
- 3) контроль за доступом до ресурсів та облікових записів, а також закріплення відповідальності за збереження і використання ресурсів, що зменшує ризик їх втрати чи неправильного використання;
- 4) контроль за достовірністю проведених операцій, перевірка процесів та операцій до та після їх проведення, звірка облікових даних із фактичними;
- 5) систематичний перегляд роботи кожного структурного підрозділу та всіх працівників для визначення якості виконання поставлених завдань;
- 6) контроль за виконанням документів;
- 7) оцінка загальних результатів діяльності Товариства, окремих функцій та завдань на підставі визначених ключових показників ефективності;
- 8) контроль за інформаційними системами та доступом до них;
- 9) інші правила та процедури, у тому числі визначені цією Політикою та внутрішніми організаційними та нормативними документами Товариства.

Типовий перелік заходів контролю/контрольних процедур приведено у Додатку 3 до Політики. Товариство з урахуванням його організаційної структури, характеру діяльності, обсягів операцій, бізнес-моделі, профілю ризиків має право додатково визначати інші процедури контролю, що забезпечують досягнення цілей з внутрішнього контролю в Товариства та цілей діяльності Товариства в цілому;

6.7.9. основні заходи контролю та відповідальні виконавці визначаються у окремих обов'язкових розділах внутрішніх нормативних документів Товариства, що стосуються системи внутрішнього контролю. Приклад викладення опису контрольних процедур наведено в **Додатку 7 до Політики;**

6.7.10. Товариство має право складати графіки виконання перевірок внутрішнього контролю по критичних бізнес-процесах/операціях, при цьому такі графіки повинні затверджуватись правлінням/наглядовою радою відповідно повноважень в межах підконтрольних процесів діяльності;

6.7.11. реалізація заходів контролю здійснюється на постійній основі суб'єктами внутрішнього контролю, які ідентифікували ризики та розробили заходи щодо їх усунення, та підрозділом внутрішнього контролю. Товариство визначає осіб відповідальних за здійснення контрольних заходів, підготовку та опрацювання звітів про результати здійснення контрольних заходів за горизонтальною та вертикальною взаємодією та з урахуванням принципу недопущення конфлікту інтересів.

6.8. Товариство зобов'язане проводити щорічну самостійну оцінку відповідності СВК Товариства його цілям, розміру, видам діяльності, вимогам законодавства України, із обов'язковим урахуванням результатів здійснення контрольної діяльності та заходів з моніторингу ефективності СВК Товариства.

Власники процесів здійснюють **щорічну самооцінку відповідності СВК Товариства** його цілям, розміру, видам діяльності, вимогам законодавства України та ефективності процедур з контролю Звіт, що узагальнює результати моніторингу СВК та ефективності процедур контролю (**Додаток 4**) опрацьовується відділом комплаєнсу, департаментом управління ризиками, Уповноваженим працівником з антикорупційної діяльності, відділом проведення фінансового моніторингу (відповідно повноважень), та доводиться до відома членів правління Товариства, наглядової ради Товариства та Відділу внутрішнього аудиту і обов'язково містить інформацію про узагальнені недоліки СВК, причини їх виникнення, ймовірні наслідки, до яких можуть призвести ці недоліки, та пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування СВК.

Результати проведеної щорічної самооцінки мають бути викладені у формі звіту до правління та наглядової ради за підписом керівників підрозділу ризиків, підрозділу комплаєнс за участі уповноваженого з антикорупційної діяльності та відповідального працівника з проведення фінансового моніторингу.

Звіт про результати щорічної самооцінки має включати оцінку за кожним компонентом системи внутрішнього контролю та може містити іншу інформацію, обов'язковість включення якої визначено у внутрішньому документі Товариства.

6.9. Товариство з урахуванням своєї організаційної структури, характеру діяльності, обсягів операцій, бізнес-моделі, профілю ризиків *має право додатково визначати інші процедури контролю*, що забезпечують досягнення цілей з внутрішнього контролю в Товариства та цілей діяльності Товариства в цілому.

6.10. КРИТЕРІЇ, ЩО СВДЧАТЬ про впровадження та здійснення контрольної діяльності як компонента СВК товариства, включають таке:

6.10.1. Товариство затвердило внутрішні документи, які регулюють питання СВК та доводить їх до відома всіх суб'єктів внутрішнього контролю (у межах їх компетенції);

6.10.2. Товариство визначає у внутрішніх документах види контрольної діяльності в т.ч. над інформаційними системами і технологіями;

6.10.3. Товариство обрало та впровадило заходи з контролю, що забезпечують пом'якшення ризиків діяльності Товариства до прийняттого рівня;

6.10.4. Товариство забезпечує рівень контролю за вибором та використанням/застосуванням інформаційних систем та технологій, що використовуються Товариством, на рівні, необхідному для забезпечення досягнення цілей його діяльності.

7. КОНТРОЛЬ ЗА ІНФОРМАЦІЙНИМИ ПОТОКАМИ ТА КОМУНІКАЦІЯМИ ТОВАРИСТВА

7.1. Контрольна діяльність Товариства над інформаційними системами і технологіями визначається у внутрішніх документах та може включати:

7.1.1. контроль за збереженням цілісності та доступності інформації, яка зберігається із використанням інформаційних систем та технологій, що має право забезпечуватись шляхом забезпечення резервування (копіювання) такої інформації, відновлення функцій інформаційних систем та технологій, які були пошкоджені внаслідок форс-мажорних обставин або технічних збоїв;

7.1.2. управління доступами до певних систем, технологій та/або інформації, які використовуються надавачем фінансових послуг;

7.1.3. контроль за інформаційними системами та технологіями під час їх придбання, розроблення або супроводження.

7.2. Інформаційний та комунікаційний обмін – це система збору, документування, передачі інформації, користування нею керівництвом та працівниками Товариства з метою вдосконалення системи внутрішнього контролю.

7.3. Ефективна система інформаційного та комунікаційного обміну гарантує керівникам усіх рівнів та працівникам Товариства наявність повної, своєчасної та достовірної інформації, необхідної для прийняття рішень із виконання покладених на них завдань та функцій.

7.4. Інформація повинна відповідати таким вимогам:

- доцільності – наявність лише необхідної інформації;

- своєчасності – отримання інформації у визначений час;
- актуальності – інформація не повинна застаріти до її отримання;
- чіткості – правильність, достатність та деталізація інформації;
- доступності – вільний доступ до інформації зацікавленим учасникам процесу.

7.5. Для забезпечення отримання інформації необхідно, щоб усі операції, важливі події та процедури контролю були повністю, своєчасно та достовірно задокументовані. Якщо інформація є необхідною для прийняття рішень керівництвом, відповідні операції та події повинні бути зафіксовані, оброблені та передані негайно після їх настання або у визначений термін.

7.6. Комунікація (процес обміну інформацією) повинна проходити в усіх напрямках діяльності Товариства в межах визначених повноважень і відповідальності. Комунікація повинна здійснюватися як від керівництва до працівників, так і у зворотному напрямку, а також між усіма самостійними структурними підрозділами, посадовими особами Товариства і зовнішніми зацікавленими сторонами під час виконання завдань, функцій та процесів.

7.7. Керівники Товариства:

- мають бути обізнаним про виконання функцій, завдань, досягнення, ризику та функціонування СВК, а також про інші необхідні для прийняття рішень події та питання;
- зобов'язані інформувати працівників про свої інформаційні потреби та надавати їм необхідну інформацію і вказівки;
- повинні надавати працівникам Товариства специфічну та спрямовану інформацію щодо своїх очікувань у всіх аспектах діяльності;
- мають забезпечити адекватні засоби комунікації із зовнішніми сторонами, а також засоби для отримання інформації від них (зовнішні сторони можуть надати інформацію, що матиме суттєвий вплив на те, якою мірою Товариство досягатиме поставлених цілей).

7.8. Керівник Товариства має забезпечити контроль за надійним та безперервним функціонуванням інформаційного забезпечення та виконанням вимог інформаційної безпеки. Заходи контролю за інформаційним забезпеченням Товариства мають передбачати перевіряння:

- відповідності інформаційного забезпечення Товариства стратегічним цілям та вимогам нормативно-правових актів регуляторних та контролюючих органів;
- виконання вимог розробників систем автоматизації діяльності Товариства щодо технічного та технологічного забезпечення;
- виконання розробниками систем автоматизації діяльності Товариства вимог законодавства України та нормативно-правових актів щодо технологічного забезпечення бухгалтерського обліку операцій Товариства;
- виконання вимог щодо організації заходів безпеки інформації згідно із нормативно-правовими актами НБУ та вимогами розробників систем захисту інформації.

7.9. Працівники Товариства повинні:

- знати про відповідальність щодо невиконання конкретних заходів контролю;
- розуміти свою роль у системі внутрішнього контролю, а також як їх особиста діяльність співвідноситься з роботою інших посадових осіб/працівників Товариства;
- інформувати своїх безпосередніх керівників про виконану ними роботу та ризики, які могли виникнути під час виконання їх посадових обов'язків.

7.10. Для реалізації внутрішнього контролю і процесу управління ризиками в межах компетенції використовуються всі доступні джерела інформації, наявні в Товаристві.

7.11. *КРИТЕРІЇ, ЩО СВИДЧАТЬ про використання товариством якісної інформації та належне функціонування системи комунікацій товариства, включають таке:*

7.11.1. Товариство здійснює контроль за якістю інформації, що надається, отримується, генерується, використовується;

7.11.2. Товариство забезпечує передавання на всі свої організаційні рівні інформації щодо його діяльності, включаючи інформацію щодо цілей та обов'язків керівників та працівників Товариства з внутрішнього контролю;

7.11.3. Товариство здійснює комунікацію із зовнішніми користувачами з питань діяльності Товариства.

8. МОНИТОРИНГ СВК

8.1. Моніторинг полягає у здійсненні суб'єктами внутрішнього контролю постійного відстеження стану організації та здійснення внутрішнього контролю в цілому та/або окремих його елементів **із метою:**

- оцінки якості роботи СВК за певний період часу;
- визначення здатності СВК забезпечити досягнення цілей його діяльності, уключаючи визначення імовірності виникнення та оцінку суттєвості потенційно можливих недоліків системи внутрішнього контролю, що можуть спричинити негативний вплив на досягнення цілей;
- розроблення заходів, спрямованих на мінімізацію негативного впливу з метою вдосконалення СВК.

8.2. Постійний моніторинг здійснюється під час щоденної/поточної діяльності структурних підрозділів, посадових осіб, агентів Товариства, аутсорсерів Товариства тощо і передбачає управлінські, наглядові та інші дії керівництва та працівників Товариства під час виконання ними своїх обов'язків.

8.3. У разі виявлення відхилень чи недоліків у функціонуванні СВК та/або окремих її елементів здійснюється їх документування, уживаються необхідні заходи для усунення з одночасним інформуванням керівництва Товариства та підрозділів контролю -департамент управління ризиками та відділ комплаєнс.

8.4. Оцінка ефективності функціонування СВК в Товаристві спрямована на вдосконалення системи корпоративного управління, управління ризиками, запобігання фактам недотримання законодавства, незаконного, неефективного та нерезультативного використання коштів, в т.ч. бюджетних, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Товариства та передбачає надання незалежних висновків та рекомендацій.

8.5. Товариство обирає види заходів з моніторингу СВК, уключаючи:

- **моніторинг ефективності процедур контролю,**
- **оцінку ефективності СВК Товариства,**

як комбінацію поточних та періодичних заходів з моніторингу з урахуванням установлених цілей діяльності Товариства, характеру, обсягу та складності його операцій, кількості та складності видів контролю, ймовірності виникнення недоліків, а також кваліфікації та досвіду працівників Товариства.

8.5.1. Відповідальність за проведення заходів з моніторингу СВК несуть:

8.5.1.1. **керівники підрозділів 2-ї лінії захисту Товариства** (Головний ризик-менеджер, Головний комплаєнс-менеджер), **Уповноважений з антикорупційної діяльності** – за моніторинг ефективності процедур контролю на першій лінії захисту в межах виконання функцій незалежного контролю другої лінії захисту, **Відповідальний працівник за проведення фінансового моніторингу** – за організацію контролю за відповідністю діяльності Товариства вимогам законодавства України сфери ПБК/ФТ. Поточні заходи з моніторингу здійснюються з метою оперативного виявлення та усунення недоліків системи внутрішнього контролю.

8.5.1.2. **керівник відділу внутрішнього аудиту (3-ї лінії захисту Товариства)** – за оцінку ефективності СВК Товариства в цілому.

8.6. НАГЛЯДОВА РАДА ТОВАРИСТВА забезпечує регулярний контроль:

- **не рідше ніж один раз на квартал**, контроль за ефективністю процедур з контролю СВК,
- **не рідше 1-го разу на рік** - контроль за оцінкою ефективності СВК Товариства.

8.7. ПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА:

- забезпечує здійснення постійного моніторингу процедур з контролю в Товаристві,
- забезпечує підготовку та надання наглядовій раді пропозицій щодо необхідності вдосконалення заходів з контролю,
- розробляє заходи щодо оперативного усунення недоліків у функціонуванні СВК, виявлених за результатами перевірок підрозділу внутрішнього аудиту, зовнішніх аудиторів і наглядових органів та підрозділів контролю 2-ї лінії;

8.8. ДЕПАРТАМЕНТ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ здійснює функції контролю за суттєвими ризиками Товариства, за винятком комплаєнс-ризиків.

8.9. ВІДДІЛ КОМПЛАЄНС, УПОВНОВАЖЕНИЙ З АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (відповідно повноважень) здійснює функції щодо забезпечення організації контролю за відповідністю діяльності Товариства вимогам законодавства України, в т.ч. з

антикорупційної діяльності, нормативно-правових актів НБУ, внутрішніх документів, стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство.

8.10. ВІДДІЛ З ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ - як 2-а лінія захисту СФЕРИ ПВК/ФТ здійснює функції щодо забезпечення організації контролю за відповідністю діяльності Товариства вимогам законодавства України сфери ПВК/ФТ, при цьому Відділ комплаєнс в межах виконання функцій незалежного контролю **2-ї лінії захисту СУР та системи внутрішнього контролю** забезпечує по сфері ПВК/ФТ здійснення моніторингу запроваджених процедур з контролю та управління ризиками ВК/ФТ Товариства.

8.11. ВІДДІЛ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ здійснює функції щодо оцінки комплексності, ефективності та адекватності системи внутрішнього контролю.

8.12. Оцінка ефективності функціонування системи внутрішнього контролю в Товаристві здійснюється Відділом внутрішнього аудиту по результатах внутрішніх аудитів.

8.13. Оцінка стану організації внутрішнього контролю передбачає, зокрема, оцінку створеної системи внутрішнього контролю з урахуванням вимог цієї Політики, та оцінки фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур.

8.14. За результатами оцінки ефективності функціонування СВК визначається характер і причини виявлених недоліків внутрішнього контролю, супутні їм ризики, пріоритети тощо та надаються рекомендації щодо усунення недоліків, у яких:

- 1) пропонуються заходи усунення проблемних питань;
- 2) визначаються відповідальні за усунення недоліків та строки їх усунення;
- 3) проводиться моніторинг упровадження рекомендацій.

8.15. КРИТЕРІЇ ЩО СВДЧАТЬ про впровадження та функціонування моніторингу ефективності як компонента СВК Товариства, є:

1) Товариство визначає у внутрішніх документах порядок здійснення поточних та періодичних перевірок відповідності законодавству України та внутрішнім документам, якості та ефективності системи внутрішнього контролю;

2) Товариство забезпечує належне здійснення уповноваженими суб'єктами внутрішнього контролю оцінок компонентів СВК та своєчасне повідомлення про виявлені недоліки СВК та/або допущені суб'єктами внутрішнього контролю порушення та причини їх вчинення, відповідальних за прийняття рішення про здійснення коригувальних заходів, усунення порушення та/або внесення змін до внутрішніх документів.

9. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ

9.1. Система управлінської інформації Товариства щодо СВК забезпечує:

9.1.1. звітування про результати моніторингу внутрішнього контролю та результати самооцінки ефективності процедур з контролю;

9.1.2. вчасне та постійне інформування наглядової ради Товариства, правління Товариства, відділу внутрішнього аудиту, керівників структурних підрозділів про значні недоліки та порушення, що виявлені при внутрішньому контролі;

9.1.3. регулярні і зрозумілі процеси щодо обміну та отримання інформації з питань внутрішнього контролю;

9.1.4. участь керівників Товариства в процесі прийняття рішень щодо організації внутрішнього контролю.

9.2. Процес звітування за організацією СВК в ПрАТ «УКРФІНЖИТЛО» здійснюється на підставі сформованої відповідними підрозділами звітності (**Додаток 11**).

10. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

10.1. Контроль за функціонуванням СВК проводиться згідно цієї Політики та законодавства України.

10.2. *Контроль наявності процедур внутрішнього контролю та розподілу обов'язків при здійсненні операцій Товариства.* В межах процесного підходу передбачено опис процесів діяльності Товариства в розрізі видів діяльності (наприклад, кредитні операції, казначейські операції, закупівлі тощо). Цей підхід передбачає детальний опис операцій та процедур, який наведений у схематичному та/або текстовому вигляді та, зокрема, визначає послідовність кроків здійснення описуваних процесів діяльності, зв'язок між процесами, виконавців, контролерів, строки виконання, систему ідентифікації ризиків та впроваджених внутрішніх контролів.

10.3. Контроль за управлінням інформаційною безпекою та обміном інформацією здійснюється шляхом забезпечення цілісності, конфіденційності та доступності внутрішньої фінансової, операційної та статистичної інформації, інформації про дотримання вимог законодавства України та нормативно-правових актів, внутрішніх процедур Товариства, інших обов'язкових вимог, зовнішньої ринкової інформації, необхідної для прийняття рішень і виконання службових обов'язків.

10.4. *Моніторинг ефективності процедур контролю.* Інформація/звіти по результатах проведення моніторингу процедур з контролю мають містити інформацію про виявлені недоліки СВК (при наявності), узагальнену інформацію про причини порушень/недоліків та пропозиції щодо підвищення ефективності системи внутрішнього контролю, в т.ч. дотримання антикорупційного законодавства, законодавства у сфері ПВК/ФТ. Результати моніторингу процедур контролю повинні надаватися керівникам структурних підрозділів Товариства, комітетам/комісіям, правлінню Товариства, наглядовій раді Товариства.

10.5. Члени Правління – куратори підрозділів-власників процесів /бізнес-процесів, головний бухгалтер організують та забезпечують функціонування СВК у підпорядкованих підрозділах у відповідності до внутрішніх документів Товариства, забезпечують якісне повне проведення попереднього, поточного, подальшого контролю, своєчасне прийняття управлінських рішень щодо виправлення недоліків/порушень, щодо заходів, які упереджують повтор недоліків/порушень у процесах, де підпорядковані підрозділи є власниками, контролюють якість складання підлеглими підрозділами щорічної самооцінки СВК та ефективності процедур контролю.

10.6. Розподіл повноважень та основні функції контролю по суб'єктах СВК описані в р.4 Політики.

10.7. Ідентифікація основних ризиків та види контролю за СВК визначена в Додатку 8 до Політики.

11. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Політика набирає чинності з дати її затвердження наглядовою радою Товариства та діє до її скасування або прийняття нового внутрішнього нормативного документу, який регулює аналогічні питання, у встановленому законодавством України та внутрішніми нормативними документами Товариства порядку.

11.2. Зміни та доповнення до Політики оформлюються окремим документом або шляхом її викладення у новій редакції. Прийняття нової редакції Політики автоматично призводить до припинення дії попередньої редакції.

11.3. Дія Політики припиняється з моменту прийняття відповідного рішення наглядової ради Товариства.

11.4. У разі невідповідності будь-якої частини Політики законодавству України, нормативно-правовим актам НБУ, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових нормативно-правових актів, Політика буде діяти лише в тій частині, що не суперечить законодавству України.

11.5. Всі питання, не врегульовані Політикою вирішуються у формах, що не суперечать законодавству України, в порядку, передбаченому іншими ВНД Товариства та на підставі законодавства України.

11.6. Відповідальність за актуалізацію Політики покладається на відділ комплаєнс та департамент управління ризиками. Документ повинен переглядатися не рідше 1 разу на 1 рік та у разі необхідності.

11.7. Пропозиції щодо змін та доповнень до Політики підрозділи Товариства направляють на адресу відділу комплаєнс, департамент управління ризиками відповідно до повноважень.

11.8. Політика публікується у формі, яка не може бути легко змінена, але до якої має вільний доступ відповідний керівник/працівник Товариства. Документ публікується в системі електронного документообігу/інших аналогічних системах Товариства або в місці, доступному кожному працівнику та керівнику Товариства та зберігається і надається таким чином, щоб бути доступним для керівників/працівників Товариства, які надалі можуть мати право користуватися ним.

11.9. За консультаціями та / або у випадках інших непорозумінь щодо Політики працівники Товариства мають звертатися до відділу комплаєнс /департаменту управління ризиками відповідно до повноважень.